

Implementatieplan

wijziging woonplaatsbeginsel in de Jeugdwet

Versienummer: 1.0

Datum: 26-10-2020

KETENBUREAU

I-SOCIAAL DOMEIN

Wijzigingsbeheer

Datum	Versie	Bewerker	Wijzigingen
3-9-2020	0.1	Truus Vernhout	Dit plan vervangt het 'Implementatieplan+ (plus) woonplaatsbeginsel' versie 0.96 van 10 februari 2020.
18-9-2020	0.2	Truus Vernhout	Volledig gereviseerde versie na bespreking v0.1 in projectgroep, referentiegroep en sturingsoverleg.
28-9-2020	0.3	Truus Vernhout	Uitgangspunten (§ 2.1), datum overdracht migratiegroep voor 1/1/2022 i.p.v. 1/4/2022 (§ 2.3), details werkwijze migratiegroep (§ 4.3), toevoegen webinars (§ 5.2), verduidelijking randvoorwaarden (H6), vervallen 'uitzoektool' (voormalig Bijlage 1), vervangen subsidievoorstel door juiste versie (Bijlage 2).
26-10-2020	1.0	Truus Vernhout	Inhoudelijk geen wijzigingen, alleen versienummer en datum aangepast (definitief).

Colofon

Ketenbureau i-Sociaal Domein
Leidseveer 2
3511 SB Utrecht

26-10-2020

Vragen? Stel ze via ketenbureau@i-sociaaldomein.nl

Inhoud

1	Inleiding	4
1.1	Doel wijziging woonplaatsbeginsel	4
1.2	Implementatieopdracht	4
2	Kaders van de implementatieopdracht	5
2.1	Uitgangspunten	5
2.2	Afbakening	5
2.3	Doel en resultaat	6
3	Aansturing en uitvoering	7
3.1	Projectorganisatie	7
3.2	Taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden	7
4	Fasering en aanpak	10
4.1	Fasering	10
4.2	Aanpak nieuwe instroom	11
4.3	Aanpak migratiegroep	11
4.3.1	Bepalen verantwoordelijke gemeente	13
4.3.2	Administratieve verhuizing en informatievoorziening	14
5	Communicatie	16
5.1	Doelen	16
5.2	Aanpak	16
6	Randvoorwaarden	17
	Bijlage 1. Procesbeschrijving transporttool	18
	Bijlage 2. Subsidie voor Ketenbureau en VNG	19
	Bijlage 3. Planning op hoofdlijnen	20

1 Inleiding

Per 1 januari 2022 wordt het nieuwe woonplaatsbeginsel in de jeugdzorg¹ ingevoerd met de Wet wijziging woonplaatsbeginsel. Vanaf dat moment wordt op een andere wijze bepaald welke gemeente (financieel en bestuurlijk) verantwoordelijk is voor een jeugdige die hulp nodig heeft. Deze wijziging van de definitie van het woonplaatsbeginsel heeft gevolgen voor de populatie jeugdigen van wie de jeugdzorg vóór 1/1/2022 is gestart of toegewezen en doorloopt in 2022. Een deel van deze populatie zal onder de verantwoordelijkheid van een andere gemeente gaan vallen. Om de wetswijziging goed in te kunnen voeren is voorzien in een landelijke aanpak, die beschreven is in dit implementatieplan.

1.1 Doel wijziging woonplaatsbeginsel

In de Memorie van Toelichting van de Wet wijziging woonplaatsbeginsel staat dat de regering met deze wetswijziging het volgende beoogt:

- Een vereenvoudiging van de toepassing van het woonplaatsbeginsel, zodat:
 - een jeugdige zo snel mogelijk hulp ontvangt omdat sneller duidelijk is welke gemeente hiervoor verantwoordelijk is;
 - de uitvoeringslasten worden verminderd (er hoeft niet uitgezocht te worden wie de gezagdrager is en er vinden geen mutaties plaats naar een andere gemeente tijdens een (aaneengesloten) zorgtraject met verblijf).
- Een betere aansluiting bij de doelen van de Jeugdwet, zoals:
 - voorkomen dat problematiek escaleert (preventie);
 - aanbieden van passende hulp die tijdig wordt opgeschaald en/of afgeschaald;
 - hulp aanbieden dichtbij het sociale netwerk van de jeugdige (tenzij dat netwerk de oorzaak van het probleem is).
- Een eerlijker verdeling van het jeugdzorgbudget onder gemeenten.

1.2 Implementatieopdracht

Bij de invoering van de wijziging van het woonplaatsbeginsel staan de betrokken partijen (Rijk, gemeenten, zorgaanbieders, gecertificeerde instellingen) voor een gezamenlijke taak. Zij hebben hun opdracht als volgt geformuleerd:

1. Breng de jeugdigen in beeld die al voor 1/1/2022 een vorm van jeugdzorg ontvangen die naar verwachting doorloopt in 2022.
2. Bepaal voor die jeugdigen welke gemeente vanaf 1/1/2022 verantwoordelijk is voor de financiering van de jeugdzorg. Dat kan de huidige gemeente zijn maar ook een andere gemeente.
3. Bereid de administratieve overdracht voor van dat deel van de jeugdigen waarvoor een andere gemeente verantwoordelijk wordt en faciliteer en begeleid die overdracht.
4. Ontwikkel een werkwijze om per 1/1/2022 op grond van het nieuwe woonplaatsbeginsel de verantwoordelijke gemeente vast te kunnen stellen en begeleid de daarvoor benodigde aanpassingen in het proces en de informatievoorziening van en tussen aanbieders en gemeenten.

¹ 'Jeugdzorg' is de verzamelnaam voor jeugdhulp (alle vormen van hulp en ondersteuning), jeugdbescherming en jeugdreclassering (bron: CBS).

2 Kaders van de implementatieopdracht

2.1 Uitgangspunten

Het implementatieplan is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- De Wet wijziging woonplaatsbeginsel treedt op 1 januari 2022 in werking.
- Er is op 1/1/2022 een ministeriële regeling (MR) waarin nadere regels staan over de uitvoering van onderdelen van de wet, zoals de betaal-, onderzoeks- en informatieplicht van gemeenten.
- De Rijksoverheid is verantwoordelijk voor het -zo nodig- verduidelijken van in de wet genoemde begrippen en uitgangspunten, zodat eventuele twijfel over de interpretatie en praktische uitvoering van de wet wordt weggenomen.
- Er is op 1/1/2022 een door alle gemeenten ondertekend convenant waarin staat hoe gemeenten de onderzoeks-, informatie- en betaalplicht gaan uitvoeren en wat de consequenties zijn van het niet naleven van het convenant. Ook dient in het convenant te staan hoe gemeenten omgaan met het 'overgangsrecht' c.q. de huidige, niet door hen gecontracteerde, zorgaanbieder.
- De Basisregistratie Personen (BRP) is leidend voor het vaststellen van de adreshistorie van de jeugdige die jeugdzorg ontvangt en voor het vaststellen van de biologische moeder en haar adreshistorie.
- Gemeenten zijn (eind)verantwoordelijk voor het bepalen van de financieel verantwoordelijke gemeente.
- De te kiezen werkwijze voor het toepassen van het woonplaatsbeginsel leidt nooit tot de situatie dat een zorgaanbieder niet tijdig kan starten met het leveren van jeugdzorg.
- De nieuwe werkwijze dient alle uitvoeringsvarianten te kunnen ondersteunen.
- Het verwerken en uitwisselen van tot personen herleidbare gegevens van jeugdigen voldoet aan daarvoor opgestelde standaard beveiligingsnormen.
- Zorgaanbieders, gemeenten, gecertificeerde instellingen (GI) en het ministerie van VWS zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het realiseren van de implementatie.

2.2 Afbakening

Om ervoor te zorgen dat iedereen de juiste verwachtingen heeft van wat er binnen het implementatietraject wordt opgeleverd, is het goed om duidelijk te maken waar de grenzen liggen van de implementatieopdracht.

Wat **wel** onder de opdracht valt:

- Op landelijk niveau afspraken maken met zorgaanbieders en gemeenten over de uitvoering van het nieuwe woonplaatsbeginsel.
- Ondersteunen van gemeenten en zorgaanbieders bij het implementatieproces door het aanbieden van instrumenten die dat proces vereenvoudigen.
- Oplossen van gezamenlijk ervaren knelpunten en issues en/of deze adresseren bij de daarvoor verantwoordelijke partij.

Wat **niet** onder de opdracht valt:

- Het op detailniveau begeleiden van processen bij individuele gemeenten en aanbieders.
- Oplossen van issues die op het bord van de Rijksoverheid liggen, zoals uitleg van de Wet, begripsdefinities, ministeriële regeling e.d.

- Beoordelen of herhalen van de uitgevoerde impactanalyse² en uitvoeringstoets³.
- Voeren van fundamentele discussies over de interpretatie van de wet. Als dergelijke discussies nodig zijn in het licht van bepaalde uitvoeringsvraagstukken, dan wordt dit kenbaar gemaakt bij de opdrachtgever. De discussies zelf vallen buiten de reikwijdte van de implementatieopdracht.
- Evalueren of met de uitvoering van het implementatieplan de doelen van de wet behaald zijn of gaan worden.

2.3 Doel en resultaat

De implementatie van het nieuwe woonplaatsbeginsel is geslaagd als:

- de verantwoordelijke gemeente gemakkelijker is te vinden en de administratie eenvoudiger is geworden, zodat de administratieve lasten structureel zijn verlaagd en dat dit ook als zodanig wordt ervaren door de ketenpartijen;
- de continuïteit van de zorg is gewaarborgd en de jeugdige geen nadeel heeft onderzonden als hij/zij ten gevolge van de wijziging van het woonplaatsbeginsel administratief overgedragen moest worden aan een andere gemeente;
- gemeenten en zorgaanbieders goed zijn voorbereid op de invoering van het nieuwe woonplaatsbeginsel.

Om deze doelen te bereiken wordt toegewerkt naar het volgende resultaat:

1. Voor de nieuwe instroom van jeugdigen kan per 1/1/2022 efficiënt, eenduidig en betrouwbaar worden vastgesteld welke gemeente financieel en bestuurlijk verantwoordelijk is en voor de betreffende zorgaanbieders en cliënten is duidelijk welke gemeente dat is.
2. De jeugdigen ('zittende populatie') die na toepassing van het nieuwe woonplaatsbeginsel onder de verantwoordelijkheid van een andere gemeente komen te vallen, zijn uiterlijk op 1 januari 2022 overgedragen aan die gemeente en de betreffende zorgaanbieder(s) is/zijn hiervan op de hoogte. Tot het moment van overdracht blijft de 'oude' gemeente verantwoordelijk.

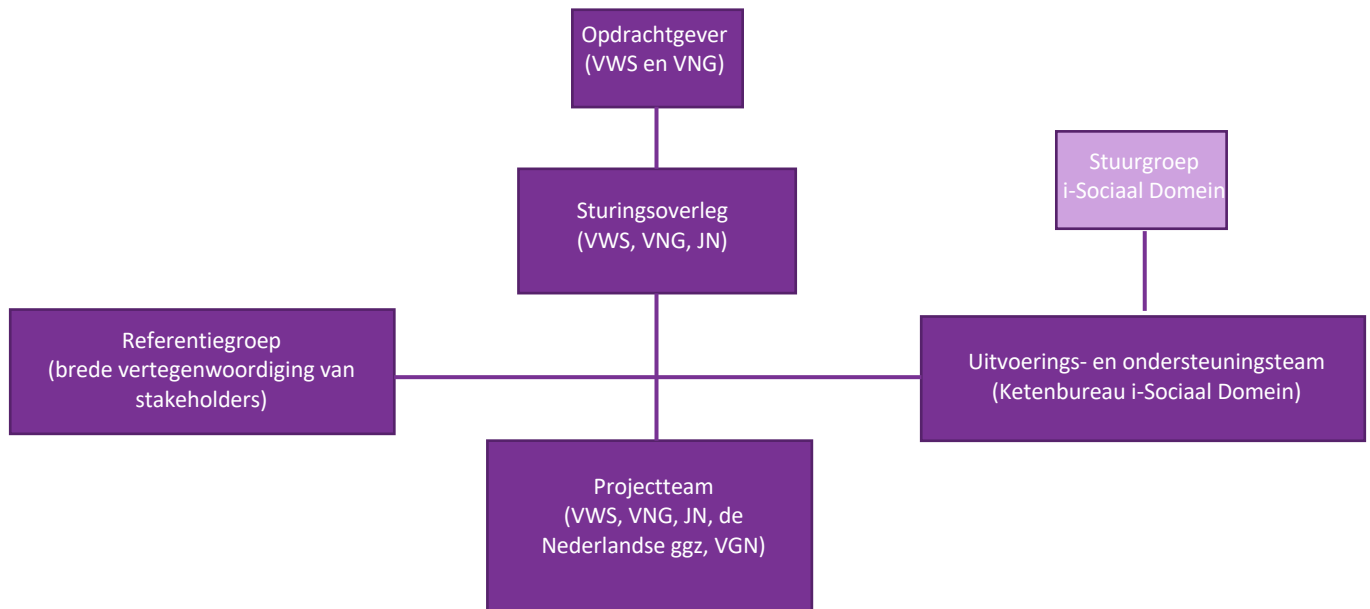
² Impactanalyse oplossingsrichtingen woonplaatsbeginsel jeugd, Eindrapport, februari 2017, KPMG / Plexus.

³ Uitvoeringstoets woonplaatsbeginsel Jeugdwet, mei 2017, JB Lorenz.

3 Aansturing en uitvoering

3.1 Projectorganisatie

De invoering van het gewijzigde woonplaatsbeginsel wordt projectmatig aangepakt. De projectorganisatie ziet er als volgt uit:

Opmerking: de stuurgroep i-Sociaal Domein maakt geen deel uit van de projectorganisatie maar is wel de opdrachtgever van het Ketenbureau i-Sociaal Domein.

3.2 Taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden

In deze paragraaf staat wat de rolverdeling is tussen de verschillende onderdelen van de projectorganisatie.

Opdrachtgever

Het Ministerie van VWS en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten vervullen gezamenlijk het opdrachtgeverschap voor de uitvoering van het implementatieplan.

Sturingsoverleg

Het sturingsoverleg stuurt namens de opdrachtgever de implementatie van het woonplaatsbeginsel aan en is daarmee verantwoordelijk voor het realiseren van het doel van de opdracht. Haar taak is het initiëren van het project, het bewaken van de voortgang en het signaleren van (dreigende) verstoringen en het op grond daarvan bijsturen. Het sturingsoverleg is bevoegd besluiten te nemen over de uitvoering van de opdracht.

In het sturingsoverleg zijn VWS, VNG en Jeugdzorg Nederland (JN) vertegenwoordigd. JN zit er namens de branches van zorgaanbieders (BGZI) en de gecertificeerde instellingen (GI). Eventuele issues of discussies waar het projectteam niet uitkomt, worden door het sturingsoverleg beslecht. Indien nodig kunnen op uitnodiging van het sturingsoverleg, naast de projectleider, ook andere leden uit het projectteam (incidenteel) deelnemen aan het

sturingsoverleg om een specifiek agendapunt toe te lichten. Het sturingsoverleg komt 1x per maand bij elkaar.

Projectteam

Het projectteam is verantwoordelijk voor het behalen van het gewenste projectresultaat, binnen de door het sturingsoverleg gestelde kaders. In het projectoverleg wordt de dagelijkse gang van zaken en voortgang besproken. Het projectteam neemt alle besluiten die nodig zijn voor het behalen van het beoogde resultaat, voor zover ze passen bij de doelstelling van de opdracht en binnen de gestelde kaders vallen. Tevens bereidt het projectteam de door het sturingsoverleg te nemen besluiten voor over zaken die buiten de bevoegdheid van het projectteam vallen of waarover het projectteam geen consensus kan bereiken. Het projectteam is verantwoording verschuldigd aan het sturingsoverleg.

In het projectteam zitten de inhoudsdeskundige vertegenwoordigers van VWS, VNG, de brancheverenigingen van zorgaanbieders en een communicatieadviseur. De projectleider zit het overleg van het projectteam voor. Voor een overleg van het projectteam kunnen ook projectmedewerkers van het uitvoerings- en ondersteuningsteam worden uitgenodigd om bepaalde agendapunten toe te lichten. Het projectteam heeft tweewekelijks overleg.

Referentiegroep

De referentiegroep fungeert als klankbordgroep voor alle belanghebbenden en borgt vanuit die rol de verbinding met het veld. De referentiegroep wordt door het projectteam betrokken bij het toetsen van de haalbaarheid van voorgestelde oplossingen, producten en processen. De referentiegroep kan tevens door het projectteam worden geconsulteerd en actief meegelezen met producten die ontwikkeld worden. De referentiegroep neemt geen besluiten maar adviseert het projectteam en vervult een ambassadeursrol in het werkveld voor het creëren van draagvlak bij de betrokkenen.

De referentiegroep bestaat uit een brede vertegenwoordiging vanuit gemeenten, GI en jeugdzorgaanbieders. Naar behoefte en afhankelijk van de agenda kan de referentiegroep worden uitgebreid met andere betrokkenen en/of belanghebbenden, zoals bijvoorbeeld softwareleveranciers of cliëntenorganisaties. Elke twee à drie maanden of zo vaak als nodig wordt geacht, vindt een (online) bijeenkomst van de referentiegroep plaats.

Uitvoerings- en ondersteuningsteam

Het uitvoerings- en ondersteuningsteam ondersteunt gemeenten en zorgaanbieders en produceert de daarvoor benodigde hulpmiddelen (handreikingen, procesbeschrijvingen, voorbeeldcorrespondentie en ander 'instrumentarium'). Dit team werkt de onderwerpen van het projectteam uit en voert het projectteam met adviezen en concrete 'producten'. Het uitvoerings- en ondersteuningsteam is ondergebracht bij het Ketenbureau i-Sociaal Domein en bestaat uit mensen die elkaar qua expertise aanvullen: een inhoudsdeskundige, een informatiearchitect, een communicatieadviseur en een projectleider. Verder kan er een beroep worden gedaan op juridische expertise, een beheerder van de standaard administratieprotocollen (SAP) en een team van regioadviseurs. De mensen binnen het uitvoerings- en ondersteuningsteam werken intensief samen en hebben een wekelijks afstemmingsoverleg.

De **projectleider** voert het dagelijks management uit over het project, bewaakt de voortgang, coördineert de uit te voeren werkzaamheden, stemt af met betrokkenen, signaleert risico's die het proces kunnen verstoren en verzorgt de (tussen)rapportages aan het sturingsoverleg. De projectleider zit het overleg van het projectteam en de bijeenkomsten van de referentiegroep voor en vormt de verbindende schakel tussen het sturingsoverleg en het projectteam.

4 Fasering en aanpak

4.1 Fasering

De implementatie van het nieuwe woonplaatsbeginsel bestaat uit de volgende drie fasen:

1. Voorbereidingsfase (1-9-2020 tot en met 31-12-2020)

In deze fase wordt een procesontwerp uitgewerkt voor de nieuwe instroom en voor dat deel van de huidige populatie van wie de zorg in 2022 doorloopt. Er wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van wat al is bedacht en uitgewerkt in het voortraject (september 2019 - mei 2020), voor zover ze voldoen aan de wettelijke kaders voor het raadplegen van de BRP en het verwerken en uitwisselen van persoonsgegevens. De uitgewerkte processen voor de werkwijze vanaf 1 januari 2022 (nieuwe instroom) en voor de eenmalige gegevensoverdracht van jeugdigen die onder een andere gemeente gaan vallen, worden in deze fase zowel inhoudelijk als juridisch getoetst op haalbaarheid.

2. Implementatiefase (1-1-2021 tot en met 31-12-2021)

De uitgewerkte en op haalbaarheid getoetste werk- en informatieprocessen voor de instroom van nieuwe cliënten wordt in deze fase geoperationaliseerd en uitgevoerd. Alle hiervoor benodigde maatregelen en voorzieningen worden in deze fase getroffen, zodat gemeenten en zorgaanbieders ook daadwerkelijk op 1 januari aan de slag kunnen met de nieuwe werkwijze voor het vaststellen van de verantwoordelijke gemeente. Hetzelfde geldt voor het in beeld brengen van de over te dragen groep jeugdigen, de eenmalige overdracht van deze groep naar de verantwoordelijke gemeenten en het hierover informeren van zorgaanbieders en cliënten. Betrokkenen kunnen vragen stellen en onderling ervaringen uitwisselen via de '[groep woonplaatsbeginsel Jeugdwet](#)' die is ingericht op de speciaal voor dit doel gemaakte webpagina van het Ketenbureau i-Sociaal Domein. Dit platform heeft tevens een helpdeskfunctie. Daarnaast worden één of meer webinars georganiseerd, waarmee betrokkenen worden geïnformeerd en waarin door hen vragen kunnen worden gesteld.

3. Nazorgfase (1-1-2022 tot en met 31-3-2022)

Gedurende deze fase levert het project nazorg op alle ontwikkelde producten. In deze fase is de hierboven genoemde 'groep woonplaatsbeginsel Jeugdwet' nog operationeel waar vragen gesteld kunnen worden en aanloopproblemen gemeld kunnen worden. Het is tevens een uitlooffase voor de gegevensoverdracht van jeugdigen die m.i.v. 1 januari 2022 onder een andere gemeente komen te vallen. Dit kan een restgroep zijn van jeugdigen voor wie het onderzoek naar de verantwoordelijke gemeente meer tijd kost of de gehele groep, als blijkt dat er geen grondslag is om gemeenten alvast te informeren voor welke jeugdigen ze verantwoordelijk worden voordat de wet is ingegaan. In dat laatste geval is het van belang dat alle voorbereidingen voor die overdracht zijn afgerond, zodat alleen het 'gegevenstransport' nog openstaat. Ook kan in deze fase de nieuwe werkwijze worden gevolgd en zo nodig op punten worden aangepast. Er moet in deze fase een structurele vraagbaak en escalatiemogelijkheid zijn ingeregeld voor na de afronding van het implementatietraject.

4.2 Aanpak nieuwe instroom

Met de invoering van de Wet wijziging woonplaatsbeginsel veranderen de huidige werkprocessen en systemen van gemeenten en zorgaanbieders. Het is een onderdeel van de implementatieopdracht om gezamenlijk tot een nieuwe werkwijze te komen en de daarvoor benodigde aanpassingen bij zorgaanbieders en gemeenten te ondersteunen.

Benodigde acties nieuwe instroom

- vertalen van de in de wet opgenomen onderzoeks-, informatie- en betaalplicht in werkbare processen en afspraken over o.a. redelijke termijnen, behandeling en controle van facturen, hoe omgaan met niet-gecontracteerde zorgaanbieders enz.
- vastleggen van de gemaakte afspraken in een convenant (VNG) en ministeriële regeling (VWS); tevens onderzoeken van de mogelijkheden om naleving van het convenant / de wet te kunnen handhaven
- vaststellen nut en haalbaarheid centraal verblijfsregister;
- regelen dat de afdeling jeugd van gemeenten via de afdeling burgerzaken toegang krijgt tot het raadplegen van de BRP (inclusief aanpassen autorisaties);
- procesbeschrijvingen maken voor onder meer de volgende zaken:
 - onderzoek naar en vastleggen van de verantwoordelijke gemeente;
 - transparant maken hoe de verantwoordelijke gemeente is bepaald ('bewijsvoering');
 - onderlinge verrekening van 'onterecht' betaalde facturen door gemeenten;
 - aantonen rechtmatigheid;
 - escalatieprocedure, arbitrage en vangnet/compensatieregeling.
- beschrijven werkproces per aanmeldroute in de vorm van een mindmap/vragenboom;
- handreikingen schrijven voor GI, aanbieders en gemeenten voor het aanpassen van hun administratieve processen en systemen;
- bijhouden van een issue-lijst en oplossen hiervan of adresseren bij de juiste partij.

4.3 Aanpak migratiegroep

De huidige populatie van jeugdigen die jeugdzorg ontvangen, kan in de volgende categorieën worden ingedeeld (voor gemeenten met een taak- of outputgerichte uitvoeringsvariant is dit in de praktijk wellicht lastig):

1. Jeugdigen die alleen ambulante jeugdzorg ontvangen (startdatum voor 1 januari 2022).
2. Jeugdigen die jeugdzorg met verblijf ontvangen (eventueel gecombineerd met ambulante jeugdzorg):
 - a) met een startdatum van voor 1 januari 2015;
 - b) met een startdatum tussen 1 januari 2015 en 31 december 2020;
 - c) met een startdatum tussen 1 januari 2021 en 31 december 2021.

1. Jeugdigen met alleen ambulante jeugdzorg

De groep jeugdigen die alleen ambulante jeugdzorg ontvangt bestaat uit ongeveer 400.000 jeugdigen (bron: CBS). Dit is de grootste groep. Het is ook de eenvoudigste groep omdat de huidige woonplaats (conform inschrijving BRP) bepalend is voor welke gemeente financieel verantwoordelijk is. Ambulante jeugdzorgtrajecten zijn meestal beperkt van duur en dat maakt dat dit deel van de migratiegroep ook redelijk snel 'oplost' omdat er sprake is van een natuurlijke uitstroom.

Bij deze groep blijft veelal dezelfde gemeente verantwoordelijk. Het kleine deel van de jeugdigen voor wie dit niet opgaat moet administratief verhuizen van de ene naar de andere gemeente.

Daarnaast zal een relatief klein deel niet gevonden worden in de BRP (bv. jeugdigen zonder BSN of zonder vaste woon- of verblijfplaats), maar de wet voorziet in die gevallen: in 1^e instantie geldt dan de woonplaats van de moeder bij de geboorte van het kind en in 2^e instantie het verblijfadres van de jeugdige op het moment dat de hulpvraag ontstond (deze terugvalopties gelden voor alle vormen van jeugdzorg).

Specifieke acties in fase 1 voor de jeugdigen met jeugdzorg zonder verblijf

- actualiseren cijfers (aantal jeugdigen met ambulante jeugdzorg) via CBS;
- op basis van een steekproef bij enkele gemeenten nagaan voor welk deel sprake is van een verandering van verantwoordelijke gemeente per 1/1/2022;
- afspraak maken over hoe er met deze categorie jeugdigen wordt omgegaan: overdragen aan verantwoordelijke gemeente of traject bij de huidige gemeente laten uitlopen.

Opmerking: De acties voor het bepalen van de verantwoordelijke gemeente, de eventuele overdracht naar een andere gemeente en het ervoor zorgen dat de huidige zorgaanbieder de zorg kan blijven leveren en factureren conform de overgangsbepaling, gelden voor de gehele migratiegroep. Deze acties komen aan de orde in twee subparagrafen getiteld 'bepalen verantwoordelijke gemeente' respectievelijk 'administratieve verhuizing'.

2. Jeugdigen die (ook) jeugdzorg met verblijf ontvangen

Er zijn meer dan 40.000 jeugdigen die een vorm van jeugdzorg met verblijf ontvangen (bron: CBS). Voor deze groep jeugdigen moet vastgesteld worden wat de startdatum van het verblijf is en waar de jeugdige was ingeschreven (in BRP) direct voorafgaand aan het verblijf. Als er sprake is van opeenvolgende, ononderbroken, verblijfstrajecten ('aansluitend verblijf') gaat het om het adres vóór de start van het eerste verblijfstraject.

a) startdatum aansluitend verblijf ligt voor 1 januari 2015

Het kan voor deze categorie lastig zijn om informatie over de woonplaats en verblijfs-historie te achterhalen omdat dit voor de invoering van de Jeugdwet c.q. de decentralisatie naar gemeenten was. Dit speelt vooral als er sprake is van aansluitend verblijf, bijvoorbeeld als een kind vanuit een instelling is verhuisd naar een pleeggezin. Zowel de verblijfs- als adreshistorie moet worden uitgezocht. Wellicht dat de GI en/of zorgaanbieders (een deel van) de benodigde informatie, tegen een redelijke vergoeding, uit hun dossier/systeem kunnen halen en anders kan er gebruik worden gemaakt van de terugvalopties die de Wet biedt (woonplaats moeder bij geboorte jeugdige of verblijfplaats jeugdige bij ontstaan zorgvraag).

b) startdatum aansluitend verblijf ligt tussen 1/1/2015 en 31/12/2020

Ook voor deze categorie kan sprake zijn van meerdere, elkaar opvolgende zorg-trajecten met verblijf. Het achterhalen van de zorg- en adreshistorie is waarschijnlijk eenvoudiger dan bij categorie a omdat deze jeugdigen al vanaf het begin zijn vastgelegd in de administratie van gemeenten. Het is in de gemeentelijke registratiesystemen mogelijk niet altijd duidelijk of het om verblijfszorg gaat als de betreffende

gemeente een taak- of outputgerichte uitvoeringsvariant hanteert. In dat geval kunnen GI en/of zorgaanbieders die informatie misschien aanvullen. Zo niet, dan moet ook voor deze jeugdigen een beroep gedaan worden op de terugvalopties.

c) startdatum verblijf ligt tussen 1/1/2021 en 31/12/2021

Op het moment dat er een werkwijze is gevonden waarmee op grond van het nieuwe woonplaatsbeginsel de verantwoordelijke gemeente kan worden bepaald, kan op de categorie die instroomt voordat de wet in werking treedt, die werkwijze alvast worden toegepast. Dit deel van de jeugdigen wordt dan al geleidelijk voorgesorteerd voor een eventuele overdracht per 1/1/2022.

Specifieke acties in fase 1 voor de jeugdigen die jeugdzorg met verblijf ontvangen

- actualiseren cijfers over hoe groot de categorieën a, b en c zijn (via uitvraag maatwerktabel CBS); dit moet, voor zover mogelijk, gebeuren op grond van de in de Wet wijziging woonplaatsbeginsel gehanteerde definitie van 'verblijf' en wanneer er sprake is van 'aansluitend' verblijf;
- maken van een stroomschema met daarin de (meest) voorkomende situaties (een concept daarvan is in het voortraject gemaakt);
- op basis van een steekproef nagaan hoe groot de 'uitval' is van niet te achterhalen verblijfs- en/of adreshistorie;
- voor de te verwachten uitval een passende afspraak maken over hoe hiermee wordt omgegaan, voor zover de in de Wet geboden terugvalopties hier niet op van toepassing zijn;
- uitzoeken of het winst oplevert dat gemeenten al voor de inwerkingtreding van de Wet voor nieuwe instroom voor jeugdzorg met verblijf gaan bijhouden welke gemeente per 1/1/2022 verantwoordelijk wordt t.o.v. het in een later stadium bepalen van de verantwoordelijke gemeente;
- procesbeschrijvingen maken voor onder meer de volgende zaken:
 - onderzoek naar en vastleggen van de verantwoordelijke gemeente;
 - transparant maken hoe de verantwoordelijke gemeente is bepaald ('bewijsvoering');
 - onderlinge verrekening van 'onterecht' betaalde facturen door gemeenten;
 - aantonen rechtmatigheid;
 - escalatieprocedure, arbitrage en vangnet/compensatieregeling.

Opmerking: de hier beschreven situaties gelden ook voor jeugdigen van wie de zorg zelf wordt ingekocht met een persoonsgebonden budget (PGB). In dat geval is het voor gemeenten wel moeilijker te achterhalen welke zorg is ingekocht en bij welke zorgaanbieder(s). Dat is niet erg want in principe communiceert een gemeente rechtstreeks met PGB-houders.

4.3.1 Bepalen verantwoordelijke gemeente

Zo vroeg mogelijk maar uiterlijk op 1 januari 2022 moet duidelijk zijn welke gemeente verantwoordelijk is voor jeugdigen van wie de jeugdzorg al voor die datum is gestart. Om deze overgang zo soepel mogelijk te laten verlopen, kunnen daar nu al de nodige voorbereidingen voor worden getroffen. Het ontwerpen van een uniforme werkwijze om de verantwoordelijke gemeente vast te stellen en het faciliteren van die werkwijze, draagt bij aan de eenvoud, snelheid en efficiëntie van dit proces. Dit geldt niet alleen voor de zittende populatie maar ook voor jeugdigen die instromen op en na 1/1/2022.

Als de groep jeugdigen die overgedragen moet worden naar een andere gemeente tijdig in beeld komt bij de nieuwe gemeenten, hebben deze nog voldoende tijd voor de benodigde voorbereidingen. Idealiter start het in kaart brengen op 1 juli 2021 en is dit voor 1 januari 2022 afgerond zodat elke gemeente en aanbieder op dat moment startklaar is.

De ontworpen migratievoorziening die bedoeld was het nieuwe woonplaatsbeginsel toe te passen op de zittende populatie, sneuvelde in mei van dit jaar, omdat er geen wettelijke grondslag is om voor dit doel persoonsgegevens (centraal) te kunnen verwerken en de BRP vanuit een centraal punt te kunnen raadplegen voordat de wetswijziging ingaat. Individuele gemeenten mogen weliswaar systematisch gegevens uit de BRP (of GBA-V) krijgen als zij deze gegevens nodig hebben voor een goede vervulling van hun taak. Maar de grondslag daarvoor geldt alleen voor dat doel, hun huidige taak. De inzichten van juristen over de reikwijdte van deze grondslag lopen helaas uiteen. Het is daarom op dit moment niet duidelijk of ze de BRP ook mogen raadplegen om de invoering van de wetswijziging voor te bereiden. Er moet snel uitsluitsel komen over of die grondslag er is en zo niet of en hoe die grondslag er binnen afzienbare tijd (ruim voor de invoeringsdatum) kan komen, want dan kunnen gemeenten alvast uitzoeken welke jeugdigen ze moeten overdragen aan een andere gemeente. Dit is een belangrijk onderdeel van het implementatieproces.

Afhankelijk van de gekozen werkwijze, kan het nut van een (deels) geautomatiseerd proces worden onderzocht, maar de voorziening die hier eventueel voor wordt ontwikkeld moet dan wel aan de volgende eisen voldoen:

- de voorziening moet decentraal werken, voor elke gemeente apart;
- zo'n voorziening moet de administratieve last van het handmatig uitzoeken aanzienlijk verlichten, anders heeft hij geen meerwaarde;
- het moet vooraf duidelijk zijn of het gebruik van zo'n voorziening leidt tot een hoog privacy-risico want dan is in het kader van de AVG een DPIA (Data Protection Impact Assessment) nodig;
- het ontwikkelen, testen en in gebruik nemen van een voorziening en het -zo nodig- uitvoeren van de DPIA moet binnen een half jaar zijn te realiseren zodat het uitzoeken op tijd kan beginnen (vanaf 1 juli 2021).

Benodigde acties bepalen verantwoordelijke gemeente (in fase 1 en deel van fase 2)

- bepaal het aantal jeugdigen die jeugdzorg met verblijf ontvangen en hoeveel tijd het kost om van deze groep handmatig de adreshistorie te raadplegen; onderzoek op basis hiervan nut en noodzaak van een voorziening waarmee dit proces (deels) geautomatiseerd kan verlopen;
- beschrijf het proces dat gemeenten, eventueel met behulp van zorgaanbieders en/of GI, moeten doorlopen om voor de zittende populatie uit te zoeken welke gemeente op 1/1/2022 verantwoordelijk wordt, tot op voldoende detailniveau.

4.3.2 Administratieve verhuizing en informatievoorziening

Als van de zittende populatie de verantwoordelijke gemeente per 1/1/2022 is bepaald, wordt duidelijk dat een deel van deze groep verhuist naar een andere gemeente. Ook de eenmalige overdracht van gegevens van de ene naar de andere gemeente verloopt via een

standaardproces. Dit proces wordt zodanig gefaciliteerd dat de overdracht effectief, efficiënt én AVG-proof plaatsvindt.

Het loont de moeite om te onderzoeken of voor dit proces een 'transporttool' meerwaarde heeft of dat het gebruik van de bestaande (beveiligde) up- en downloadservice van het Inlichtingenbureau (IB) volstaat. Er is in elk geval een methode nodig om de over te dragen gegevens op een beveiligde manier digitaal naar andere gemeenten te sturen. In bijlage 1 wordt een proces geschetst dat is afgeleid van de wijze waarop in 2014 de eenmalige gegevensoverdracht naar gemeenten heeft plaatsgevonden, toen de Jeugdwet werd ingevoerd. Dat proces heeft destijds de juridische toets (PIA) doorstaan, maar hiervoor zal nu, conform de AVG, waarschijnlijk een DPIA moeten worden uitgevoerd.

Benodigde acties gegevensoverdracht (in fase 1 met doorloop in fase 2)

- onderzoek of voor het beveiligde transport van gegevens tussen gemeenten onderling gebruik gemaakt kan worden van de bestaande voorziening van het IB;
- indien dat niet zo is, ontwerp dat een transporttool, gebruikmakend van de specificaties van de tool die bij de decentralisatie per 1/1/2015 is gebruikt;
- zoek uit of er voor het gebruik van de transporttool een DPIA nodig is en voer die uit of stel een verklaring op waarom dit niet nodig is;
- beschrijf het proces dat gemeenten moeten doorlopen tot op instructieniveau;
- laat eventueel een transporttool bouwen, test hem grondig en stel hem beschikbaar aan gemeenten;
- beschrijf hoe en wanneer de zorgaanbieders worden geïnformeerd over het resultaat, zodat zij weten van welke gemeente ze een zorgtoewijzing kunnen verwachten;
- ontwerp een proces waarmee een gemeente recht kan doen aan de wettelijke afspraak dat de bestaande aanspraak op jeugdzorg onder dezelfde voorwaarden voortgezet moet worden, voor de resterende duur van de toewijzing met een maximum van 1 jaar (met uitzondering van pleegzorg: zo lang als het duurt); inclusief de wijze waarop dit zijn beslag krijgt in het berichtenverkeer tussen aanbieders en gemeenten;
- denk ook na en maak afspraken over hoe het proces verloopt na afloop van de overgangsperiode;
- kies bij voorkeur één oplossing uit de volgende drie keuzes die een gemeente heeft om een niet-gecontracteerde aanbieder toch de hulp te kunnen laten blijven geven:
 - maatwerkafpraak per voorkomend geval;
 - standaardcontract dat in die gevallen wordt aangegaan;
 - geen contract maar onderlinge verrekening van de betaalde facturen.
- maak afspraken over het moment en de wijze waarop de eventuele herindicaties gaan plaatsvinden nadat het overgangsrecht is verstreken en houdt hierbij ook rekening met onderaannemers.

5 Communicatie

Voor een succesvolle implementatie van het nieuwe woonplaatsbeginsel is een goede communicatie(strategie) van belang. Doelgerichte communicatie en informatievoorziening (tools, handreikingen, webinars enz.) moet bijdragen aan een efficiënt en effectief proces en aan een soepele overgang van jeugdigen die administratief moeten verhuizen.

5.1 Doelen

De communicatie is direct gericht op gemeenten, zorgaanbieders en softwareleveranciers, maar ook op de doelgroep: jeugdigen, ouders en andere mensen die deel uitmaken van het sociale systeem rond de jeugdige. Hierbij dient speciaal aandacht te zijn voor situatie waarbij de jeugdzorg op grote afstand van de betalende gemeente geleverd wordt. En als er gecommuniceerd moet worden over gegevens uit het cliëntendossier, dient rekening te worden gehouden met de AVG.

De doelstelling van het communicatieproces is:

- goed informeren, betrekken, faciliteren en ondersteunen van stakeholders zodat ze tijdig hun aandeel in de implementatie kunnen uitvoeren;
- bevorderen gevoel van urgentie bij de ketenpartijen;
- managen van verwachtingen;
- werken aan vertrouwen bij gemeenten en zorgaanbieders;
- bieden van een vraagbaak;
- samenhang aanbrengen in de communicatieboodschappen vanuit aanbieders en gemeenten naar de doelgroep over de wijziging en eventuele overdracht van gegevens naar een andere gemeente:
 - inhoudelijk (zelfde boodschap);
 - timing (op de juiste tijdstippen).

5.2 Aanpak

Dit zijn de activiteiten die worden ondernomen vanuit het oogpunt van communicatie:

- uitvoeren stakeholder- en omgevingsanalyse: wie worden geraakt door de implementatie van het nieuwe woonplaatsbeginsel?
- opstellen strategisch en operationeel communicatieplan;
- inzet van een mix aan communicatiemiddelen en -kanalen, zoals (deze bestaan al):
 - een 'landingspagina' op de website van het Ketenbureau i-Sociaal Domein;
 - een 'groep woonplaatsbeginsel' voor betrokkenen en belangstellenden;
- uitvoeren en monitoren communicatie en producten/middelen;
- opzetten standaardrapportages voor het periodiek informeren van mensen intern (projectorganisatie) en extern over de voortgang van het implementatietraject;
- faciliteren gemeenten en aanbieders met voorbeeldmateriaal om de doelgroep te informeren;
- organiseren van webinars.

6 Randvoorwaarden

Het slagen van de implementatie van de Wet wijziging woonplaatsbeginsel hangt af van de realisatie van de volgende randvoorwaarden:

1. Aanscherping/verduidelijking van de definitie voor 'aansluitend verblijf' (VWS). Deze moet voor 1/1/2021 bekend zijn en goed werkbaar zijn in de praktijk.
2. De bepalingen in de ministeriële regeling en het convenant dat gemeenten sluiten over hoe ze invulling geven aan de onderzoeks-, informatie- en betaalplicht, is ondubbelzinnig en in de praktijk goed uit te voeren c.q. na te leven.
3. Het nieuwe verdeelmodel voor het jeugdzorgbudget moet medio 2021 bekend zijn (VNG/BZK).
4. Vangnet met compensatieregeling voor vergoeding van jeugdzorg in (nader te bepalen) bijzondere uitzonderingssituaties (VWS/VNG). Zo'n vangnet ontslaat gemeenten niet van de onderzoeks- en betaalplicht.
5. Succesvolle invoering en gebruik van het aangepaste berichtenverkeer (iJw 3.0) per 1/1/2021 door Zorginstituut Nederland (in verband met de introductie van een 'antwoordbericht' waarmee gemeenten aanbieders kunnen informeren over wat de verantwoordelijke gemeente is).
6. Rechtmatige toegang tot het BRP door gemeenten i.c. de afdeling Jeugd vóór de inwerkingtreding van de wetswijziging op 1/1/2022 (VWS).
7. Beschikbaar budget voor de uitvoering van het implementatieplan (zie Bijlage 2 voor het ingediende subsidievoorstel) en een tegemoetkoming in de kosten van door GI en zorg-aanbieders bestede, bovengemiddelde, tijd aan het uitzoeken van de verblijfshistorie van de migratiegroep (VWS).

Bijlage 1. Procesbeschrijving transporttool

De gegevens van jeugdigen die al in 2021 jeugdzorg ontvingen en waarvoor per 1/1/2022 een andere gemeente verantwoordelijk wordt, moeten van de oude aan de nieuwe gemeente worden overgedragen. Eventueel kan een transporttool dit proces op hoofdlijnen als volgt ondersteunen⁴:

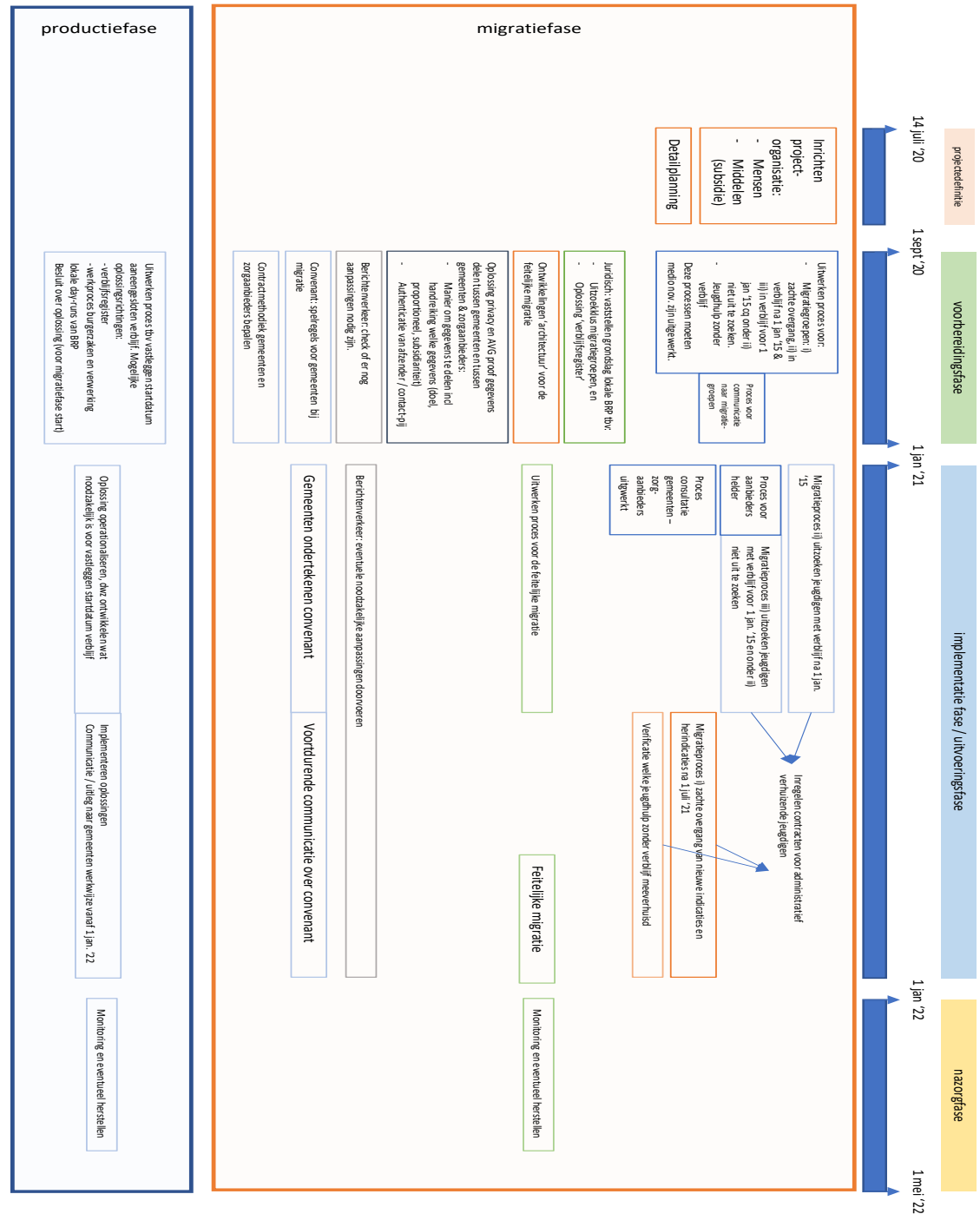
1. Een gemeente installeert de applicatie (transporttool) in de gemeentelijke omgeving.
2. De transporttool wordt geladen met het resultaatbestand dat is verkregen na toepassing van de in de vorige paragraaf beschreven uitzoektool.
3. De transporttool knipt het bestand in stukken: voor elke per 1/1/2022 verantwoordelijke gemeente één deelbestand.
4. De gemeente die de gegevens wil overdragen zet deze bestanden lokaal in een virtuele kluis. De gegevens zijn encrypted en de kluis is beveiligd. De kluis produceert voor elke gemeente voor wie een deelbestand beschikbaar is een unieke 'sleutel'.
5. Elke gemeente voor wie een bestand klaarstaat, krijgt via beveiligde mail (GGK) de unieke sleutel waarmee het deel van de kluis waar zijn bestand klaarstaat, eenmalig geopend kan worden. N.B. de gegevens staan dus NIET in een centrale database maar bij de afzonderlijke gemeenten.
6. De gemeente gebruikt de sleutel om het bestand op te halen en zodra het binnengehaald is te ontcijferen tot een leesbaar bestand. Elke gemeente doet hetzelfde met alle van andere gemeenten ontvangen sleutels en op die manier worden de over te dragen gegevens verdeeld.
7. Tot slot dienen de zorgaanbieders te worden geïnformeerd over welke gemeente vanaf 1/1/2022 verantwoordelijk is voor de lopende jeugdzorg. Hiervoor kan gebruik worden gemaakt van het bestaande Jw-berichtenverkeer (zorgtoewijzing van nieuwe gemeente naar de zorgaanbieder). Zorgaanbieders die (nog) niet zijn gecontracteerd door de nieuwe gemeente, kunnen waarschijnlijk het beste door de oude gemeente worden geïnformeerd.

⁴ Ook voor deze globale beschrijving van de overdracht van gegevens geldt dat het is bedoeld als voorbeeld van hoe dat proces eruit zou kunnen zien.

Bijlage 2. Subsidie voor Ketenbureau en VNG

		Tarief	uren per week (u)	uren 2020	kosten 2020 (excl. BTW)	uren 2021	kosten 2021 (excl. BTW)	uren 2022	kosten 2022 (excl. BTW)	uren totaal	kosten totaal (excl. BTW)	kosten totaal (incl. 21%BTW)
PM	Projectmanagement, onderzoek, advies en ondersteuning (Planen, Realiseren, Communiceren, Beheersen, Besturen, Besluiten)											
PM.001	Projectleiding (overall)	€ 105	24	672 €	70.560	1.152 €	120.960			1.824	€ 191.520	€ 231.739
PM.002	Strategisch advisering	€ 105	12	336 €	35.280	576 €	60.480			912	€ 95.760	€ 115.870
PM.003	Beheermanagement (Infrastructuur, producten en diensten KB)	€ 105	7	196 €	20.580	192 €	20.160			388	€ 40.740	€ 49.295
PM.004	Communicatie advies	€ 105	24	672 €	70.560	1.152 €	120.960			1.824	€ 191.520	€ 231.739
PM.005	Projectondersteuning	€ 105	8	224 €	23.520	384 €	40.320			608	€ 63.840	€ 77.246
IV	Implementatie ondersteuning gemeenten, zorgaanbieders, softwareleveranciers											
IV.1.01	P&I Project architect	€ 105	8	224 €	23.520	50 €	5.250			274	€ 28.770	€ 34.812
IV.1.02	Adviseur c.q. schrijver handreikingen	€ 105	24	672 €	70.560	192 €	20.160			864	€ 90.720	€ 109.771
IT.1.05	ICT Informatieanalist	€ 105	16	496 €	52.080	-	-			496	€ 52.080	€ 63.017
IT.1.06	Adviseur VNG processen & implementatie WRB	€ 105	16	448 €	47.040	208 €	21.840			656	€ 68.880	€ 83.345
IT.1.07	Helpdeskvoorziening	€ 70		520 €	36.400	1.240 €	86.800			1.760	€ 123.200	€ 149.072
IT.1.07	Nazorg 2022 (380 uur)	€ 100		-	-	-	-	380 €	38.000	380	€ 38.000	€ 45.980
	Sub totalen PM			4.460 €	450.100	5.146 €	496.930	€	38.000	9.986	€ 985.030	€ 1.191.886
	Overhead/coördinatiekosten PM VNG - realisatie (7%)										€ 68.952	€ 83.432
PV	Projectvoorzieningen onderzoek, advies en ondersteuning											
PV.001	Communicatie, bijeenkomsten en voorzieningen	€ 90	n.v.t.	160 €	14.400	160 €	14.400			320	€ 28.800	€ 34.848
PV.002	Vecozo gegevensknooppunt Berichtenverkeer zorgaanbieders	€ 100	n.v.t.	36 €	3.600	-	-			36	€ 3.600	€ 4.356
PV.003	CBS, statistische informatie & analyses	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t. €	3.000	n.v.t. €	-			n.v.t.	€ 3.000	€ 3.630
	Sub totalen PV			3.822 €	€ 21.000	1.170	€ 14.400			356	€ 35.400	€ 42.834
	Overhead/coördinatiekosten PM VNG - realisatie (7%)										€ 2.478	€ 2.998
	Kosten implementatie woonplaatsbeginsel (incl. 7% overhead/coördinatiekosten PM)			8.282	€ 471.100	6.316	€ 511.330			10.342	€ 1.091.860	€ 1.321.151
	Accountantskosten										€ 5.000	€ 6.050
	Totaal implementatie woonplaatsbeginsel							€	43.000		€ 1.091.860	€ 1.327.201

Bijlage 3. Planning op hoofdlijnen

Samen werken we aan het verminderen van de administratieve lasten
| Ketenbureau@i-sociaaldomein.nl | www.i-sociaaldomein.nl |